Vagyoni eszközök biztosítása egy uniós tagállamban indított követelések során

Csehország

1 Melyek az intézkedések különböző típusai?

Ideiglenes intézkedések:

Az ideiglenes intézkedések a felek kapcsolatának átmeneti, azaz ideiglenes vagy olyan helyzetben történő szabályozására szolgálnak, amelyben aggodalom merül fel valamely bírósági határozat végrehajtásának esetleges meghiúsulását illetően.

Általában véve az ügy érdemében történő eljárás megindítása előtt elrendelt ideiglenes intézkedésekre a polgári perrendtartás (99/1963. sz. módosított törvény) 74. és azt követő cikkei az irányadók, míg az ilyen eljárás megindítását követően elrendelt ideiglenes intézkedésekre a 99/1963. sz. módosított törvény 102. cikke vonatkozik. A különleges bírósági eljárásokról szóló törvény (292/2013. sz. törvény) az irányadó bizonyos különös helyzetekben alkalmazott különleges ideiglenes intézkedésekre, mégpedig a megfelelő ellátásban nem részesülő kiskorút érintő helyzetben alkalmazott ideiglenes intézkedésekre (452. és azt követő szakaszok) és a családon belüli erőszakkal szembeni védelem biztosítását szolgáló ideiglenes intézkedésekre (400. és azt követő szakaszok). A 292/2013. sz. törvény 12. szakasza az ideiglenes intézkedések vonatkozásában hatályban lévő általános előírásokat kiegészítő egyes különös szabályokat is rögzít, amelyek az e törvény hatálya alá tartozó eljárástípusokra vonatkoznak.

Bizonyíték biztosítása:

A bizonyíték biztosítására akkor kerül sor, ha fennáll annak a veszélye, hogy a bizonyításfelvétel a jövőben lehetetlen lesz, vagy komoly akadályba fog ütközni (pl. olyan adásvételi szerződés hibás teljesítése, amelynek tárgyát romlandó javak képezik, vagy olyan tanú kihallgatása, aki súlyosan beteg, és életveszélyes állapotban van).

2 Milyen feltételekkel hozhatók ilyen intézkedések?

2.1 Az eljárás

Ideiglenes intézkedések:

A polgári perrendtartás (99/1963. sz. módosított törvény) 74. cikkének (3) bekezdése szerint az ideiglenes intézkedések elrendelésére irányuló eljárás kérelemre indul.

A 292/2013. sz. törvény 12. szakasza mindazonáltal rögzíti, hogy ideiglenes intézkedést a bíróság hivatalból is elrendelhet, ha a szóban forgó eljárást hivatalból is megindíthatja (pl. a kiskorú gondozásával kapcsolatos eljárás, a cselekvőképtelenség megállapítására irányuló eljárás, gyámság alá helyezési eljárás és eltűnt személlyel vagy halálesettel kapcsolatos eljárás). Ezekben az esetekben a bíróság hivatalból rendeli el az ideiglenes intézkedést.

Az ideiglenes intézkedés elrendelésére hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság az ügy érdemét illetően hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság; a 292/2013. sz. törvény 400. és 453. szakasza kivételt tartalmaz e szabály alól.

A bizonyíték biztosítható:

az ügy érdemére vonatkozó eljárás megindítása előtt, kérelemre. A hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság az a bíróság, amely az ügy érdemére tekintettel hatáskörrel és illetékességgel rendelkezne, vagy amelynek területén a veszélyeztetett bizonyíték található.

az eljárás során a bizonyíték kérelem hiányában is biztosítható.

Az ügyben érintett feleknek jelen kell lenniük a bizonyíték biztosításakor, hacsak e tekintetben a késedelem veszélyt nem idézhet elő.

Bizonyíték biztosítására közjegyzői okirattal (*notářský zápis*) vagy a végrehajtó általi nyilvántartásba vétellel (*exekutorský zápis*) is sor kerülhet, ha ez az eljárás közjegyző vagy végrehajtó előtt zajlik, vagy amennyiben a közjegyző vagy a végrehajtó ezt a helyzetet tanúsítja.

2.2 A főbb feltételek

Ideiglenes intézkedés elrendelhető:

ha a felek viszonyának szabályozására ideiglenes előírásokat kell alkalmazni;

ha fennáll annak veszélye, hogy valamely bírósági határozat végrehajtása meghiúsul;

a jogviszonyok átmeneti jellegű szabályozása céljából.

A felek közötti jogviszonyt szabályozó átmeneti előírások szükségességének megítélése az adott ügy körülményeitől függ. A bíróság kizárólag akkor rendel el ideiglenes intézkedést, ha a felek jogviszonyának szabályozására szolgáló átmeneti előírásokra bizonyíthatóan szükség van. Ami az ilyen ideiglenes intézkedés elrendelése szempontjából lényeges egyéb körülményeket illeti, elegendő, ha legalább az ideiglenes intézkedéssel érintett kötelezettség előírása szempontjából kulcsfontosságú tények bizonyításra kerülnek.

Valamely határozat végrehajtásának meghiúsítása

Amennyiben a bíróság ideiglenes intézkedést rendel el a valamely határozat végrehajtásának meghiúsulásával kapcsolatos aggodalom kezelése érdekében, a jogosult félnek rendelkeznie kell a határozat végrehajtásának alapját képező határozattal vagy más okirattal. Ideiglenes intézkedést a bíróság kizárólag addig rendelhet el, amíg a határozat végrehajthatóvá nem válik, vagy ha komoly oka van annak, hogy az arra jogosult fél eddig (átmenetileg) nem követelhette az előírt kötelezettség bírósági végrehajtás útján történő teljesítését. Ugyanakkor alá kell támasztani a határozat végrehajtásának (főként a kötelezett magatartása miatti) meghiúsulásával kapcsolatos aggodalmat igazoló tényeket.

Az ideiglenes intézkedés elrendelésére irányuló kérelemben szerepelniük kell a polgári perrendtartás (99/1963. sz. törvény) 42. cikkének (4) bekezdésében és 75. cikkében rögzített adatoknak, beleértve az alábbiakat:

az azon bíróságra vonatkozó adatok, amelynek a kérelmet címezték;

a kérelem előterjesztőjének személye és az érintett ügy, vagyis az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet igazoló tények előadása;

a kérelem célja, vagyis hogy a kérelmező milyen ideiglenes intézkedés elrendelését kéri;

a kérelem kelte és a kérelmező vagy képviselőjének aláírása;

annak leírása, hogy a felek jogviszonyának szabályozása céljából átmeneti előírásokra van szükség, vagy hogy fennáll a bírósági határozat végrehajtása meghiúsulásának veszélye.

A kérelmező által hivatkozott összes okiratot csatolni kell a kérelemhez.

A kérelem benyújtásának napjáig a kérelmezőnek önként, vagyis a bíróság felhívása nélkül 10 000 CZK összegű letétet kell rendelkezésre bocsátania; a vállalkozások között üzleti tevékenységből eredően fennálló jogviszonyokat érintő ügyekben a letét 50 000 CZK. A kérelem letét nyújtása nélkül terjeszthető

elő, ha az szociális jóléti kérdésekkel kapcsolatos (pl. tartás, foglalkoztatás vagy személyi sérülés miatt járó kártérítés). A kérelmet a bíróság elutasítja, ha a letétet nem bocsátották rendelkezésre.
A letét a kártérítési követelések vagy a feleket, illetve harmadik személyeket (pl. az ideiglenes intézkedés elrendelésére irányuló eljárásban félként nem szereplő személyeket) az ideiglenes intézkedés elrendelése esetén érő egyéb veszteségek megtérítésére irányuló követelések biztosítékaként szolgál.
A 292/2013. sz. törvény 12. szakaszának (3) bekezdése kivételt rögzít a letét rendelkezésre bocsátásának e törvény által előírt kötelezettsége alól.
Bizonyíték biztosítása:
Az ügy érdemére vonatkozó eljárás megindulása előtt a bizonyíték (kérelemre) biztosítható, ha annak veszélye áll fenn, hogy a bizonyításfelvétel a jövőben lehetetlen lesz, vagy komoly akadályba fog ütközni. A bizonyíték biztosítására nem kerül sor, ha annak az eljárásban nyilvánvalóan nincs jelentősége. A bíróság a bizonyíték biztosítására irányuló kérelmet elutasítja, ha azt gyanítja, hogy a kérelmező a bizonyíték megóvása helyett a kérelmet ténylegesen valamely eltérő cél megvalósítása érdekében terjesztette elő (pl. hogy a másik személy tevékenységéről egyébként nem hozzáférhető információt szerezzen).
A fő adatokon kívül a bizonyíték biztosítására irányuló kérelemben szerepelnie kell a bizonyítás felvételével érintett tények bemutatásának is. A biztosítandó bizonyítékot konkrétan meg is kell határozni.

3 Az ilyen intézkedések tárgya és jellege

3.1 Milyen típusú vagyontárgyakat érinthetnek az ilyen intézkedések?

Ideiglenes intézkedések:
A polgári perrendtartás 76. cikke szerint az ideiglenes intézkedéssel a bíróság valamely felet arra utasíthat, hogy például fizessen tartást, a bíróságnál pénzösszeget helyezzen el, a bíróságnak megőrzésre valamely tárgyat adjon át, bizonyos tárgyakkal vagy jogokkal ne rendelkezzen, valamit tegyen, valaminek a megtételétől tartózkodjon, vagy valaminek a megtételét tegye lehetővé. Az intézkedés a szóban forgó fél tulajdonában lévő bármely tárgyhoz kapcsolódhat.
Az ideiglenes intézkedéssel a bíróság az eljárásban részt vevő felektől eltérő személyt indokolt esetben kötelezettséggel terhelhet (pl. ha valaki teljes mértékben annak tudatában vásárolja meg a vagyontárgyat, hogy azt a hitelezőkkel szemben fennálló fizetési kötelezettségeit nem megfelelően teljesítő tulajdonostól szerzi meg).
A 292/2013. sz. törvény szerinti különleges ideiglenes intézkedések:
A gyermek helyzetét érintő, a 452. és azt követő szakaszok szerinti különleges ideiglenes intézkedés akkor alkalmazandó, ha a kiskorú nem részesül megfelelő ellátásban, attól függetlenül, hogy bárkinek joga van-e vagy sem a gyermek gondozására, vagy ha a gyermek életét, rendes fejlődését vagy egyéb fontos érdekeit komoly veszély fenyegeti, vagy azok sérülnek. A bíróság ideiglenes intézkedése a gyermek megfelelő környezetbe helyezéséhez szigorúan szükséges, a bíróság végzésében meghatározott ideig irányadó a gyermek helyzetére.
A 400. és azt követő szakaszok szerinti különleges ideiglenes intézkedés az alperessel szemben rendelhető el, és az az alperest a közös háztartás és közvetlen környezetének elhagyására, a közös háztartástól való távolmaradásra és az abba történő belépéstől való tartózkodásra, a kérelmezővel való kapcsolatfelvétel mellőzésére vagy a kérelmező bármilyen zaklatásától való tartózkodásra kötelezi. A kérelemben szerepelnie kell annak a tényállásnak, amely azt mutatja, hogy a kérelmező és az alperes közös házban vagy lakásban való együttélése a kérelmező számára a vele vagy a közös háztartásban élő más személlyel szemben elkövetett fizikai vagy lelki erőszak miatt elviselhetetlen, vagy amely a kérelmező zaklatását bizonyítja.
Bizonyíték biztosítása:
A kérelemben azt is ki kell fejteni, hogy a kérelmező miért kéri a bizonyíték biztosítását. Minden olyan eszköz használható bizonyítékként, amellyel az ügy állása megállapítható, beleértve különösen a tanúk meghallgatását, a szakértői véleményt, a hatóságok és jogi személyek jelentéseit és észrevételeit stb.
A bizonyíték biztosításának egyik speciális eszköze egy szellemi tulajdonjogokhoz kapcsolódó ügyben a bizonyíték tárgyának biztosítását eredményezi (a polgári perrendtartás [99/1963. sz. törvény] 78b. cikke). Az a személy, aki valamely szellemi tulajdonjog megsértésének tanúja volt, kereshetőségi joggal rendelkezik. Az a regionális bíróság illetékes, amelynek területén sor került a tárgy biztosítására. A következők biztosíthatók: a kérdéses javak; anyagok és eszközök; a kérdéses javakkal kapcsolatos dokumentumok.

3.2 Milyen hatásokkal járnak az ilyen intézkedések?

Ideiglenes intézkedések:
Az ideiglenes intézkedés a kérelmező védelmét szolgáló ideiglenes határozat. Azt a bíróság a kérelmező megsértett vagy veszélyeztetett jogának védelme érdekében rendeli el. Az ideiglenes intézkedés elrendelése nem biztosít a kérelmező számára még rendezetlen jogokat. Az valamely előzetes kérdés kezelését sem jelenti. Hasonlóképpen pusztán az, hogy a bíróság ideiglenes intézkedést rendelt el, nem érinti a bíróság ügy érdemében történő határozathozatalát. A kötelezettek az ideiglenes intézkedés elrendelését követően is rendelkezhetnek vagyontárgyaikkal, de az elrendelt intézkedéssel összhangban kötelesek eljárni.
Azzal szemben, aki az eljárás folytatását súlyosan akadályozza például azáltal, hogy – kellő indok nélkül – nem jelenik meg a bíróság előtt, vagy nem tesz eleget a bíróság végzésének, a bíróság 50 000 CZK összegig terjedő pénzbírságot szabhat ki. A bíróság az ideiglenes intézkedést elrendelő határozatot kikényszerítheti, ha a kötelezett fél nem tesz eleget önként a határozatnak. A valamely hatósági határozat végrehajtásának akadályozása miatt kiszabott pénzbírságot vagy kitiltást (például a közös háztartásból) a 40/2009. sz. törvény, vagyis a büntető törvénykönyv 337. szakaszának (2) bekezdése is szabályozza, amely megállapítja a hatósági határozat végrehajtása akadályozásának vétségét, illetve a kitiltást.

3.3 Meddig érvényesek ezek az intézkedések?

Ideiglenes intézkedések:
Határozott ideig tartó ideiglenes intézkedés
Az ideiglenes intézkedést elrendelő végzésben a bíróság rögzítheti, hogy az ideiglenes intézkedés határozott ideig tart, akkor is, ha azt a felperes (kérelmező) nem kéri.
A keresetindításra vagy az eljárás megindítására irányuló másik kérelem benyújtására vonatkozó kötelezettség előírása
Az ideiglenes intézkedést elrendelő bíróság azt is előírja a kérelmező (felperes) számára, hogy az intézkedés elrendelésével egyidejűleg meghatározott határidőn belül nyújtson be kérelmet (keresetlevelet) a bírósághoz az ügy érdemére vonatkozó eljárás megindítása iránt.
Az ideiglenes intézkedés egészen addig hatályban marad, amíg le nem jár, vagy a bíróság meg nem szünteti azt.
Az ideiglenes intézkedés akkor jár le, ha a kérelmező nem kezdeményezi az eljárás megindítását a bíróság által meghatározott határidőn belül; ha az ügy érdemére vonatkozó kérelemnek a bíróság nem ad helyt; ha az ügy érdemére vonatkozó kérelemnek a bíróság helyt ad, és az ügyben hozott határozat végrehajthatóvá válásától számítva több mint 15 nap eltelt; vagy ha az ideiglenes intézkedés határozott időtartama letelt.
A bíróság az ideiglenes intézkedést megszünteti, ha elrendelésének oka már nem áll fenn.
A 292/2013. sz. törvény 400. és azt követő szakaszai szerint az ideiglenes intézkedésnek a végrehajthatóvá válását követő egy hónapig kell tartania (408. szakasz), és ez az időszak az ügy érdemét érintő eljárás megindításának időpontjától függően meghosszabbítható.

A 292/2013. sz. törvény 452. és azt követő szakaszai szerint az ideiglenes intézkedésnek a végrehajthatóvá válását követő egy hónapig kell tartania (459. szakasz), és ez az időszak meghosszabbítható.

Bizonyíték biztosítása:

A bizonyítékot a bíróság által meghatározott határidőn belül vagy a lehető leghamarabb kell biztosítani. A felek a bizonyíték biztosítása során jelen lehetnek, de nem jogosultak megjelenni, ha a késedelem veszéllyel jár. Az ügy érdemét érintő eljárás megindítását követően a felek a felkínált bizonyítékra és az összes felvett bizonyítékra reagálhatnak. Ezenfelül a feleket ki lehet kérdezni.

4 Van-e lehetőség az intézkedés elleni fellebbezésre?

Ideiglenes intézkedések:

Az ideiglenes intézkedésekre vonatkozó határozatok bírósági végzés formáját öltik. Az ideiglenes intézkedést elrendelő végzés a közzététellel válik végrehajthatóvá. Közzététel hiányában a végzés akkor válik végrehajthatóvá, ha azt a kötelezett félnek kézbesítették. Az ideiglenes intézkedést elrendelő végzés írott példányát kézbesíteni kell az eljárás feleinek és a harmadik félnek (ha ezt a harmadik felet kötelezettség terheli), és amennyiben az intézkedés ingatlannal való rendelkezés tilalmára vonatkozik, annak egy példányát az illetékes földhivatalnak is kézbesíteni kell. Az ideiglenes intézkedést elrendelő végzés közzététellel vagy kézbesítéssel válik végrehajthatóvá (a polgári perrendtartás 76d. cikke), és a határozat végrehajtásának alapját képezi.

Az ideiglenes intézkedést elrendelő végzésekkel szemben fellebbezésnek van helye. A fellebbezést a megtámadott végzést meghozó bírósághoz kell benyújtani, de azt valójában a másodfokú bíróság, azaz a regionális vagy magasabb szintű bíróság tárgyalja. A fellebbezést a végzés írott példányának kézhezvételétől számított 15 napon belül lehet előterjeszteni.

Ha az arra jogosult személy határidőn belül elfogadható fellebbezést terjeszt elő, a határozat nem emelkedik jogerőre, amíg a fellebbviteli bíróság jogerős döntést nem hoz a fellebbezés tárgyában. Az ideiglenes intézkedést elrendelő végzés ugyanakkor végrehajthatóvá válik (vagyis az e végzés szerinti eljárást kell követni) a kézbesítés napján kezdődő teljesítési határidő lejártát követően; ettől eltérően a végzés a kézbesítést követően válik végrehajthatóvá, ha nem ír elő teljesítési kötelezettséget. A bíróság úgy határozhat, hogy az ideiglenes intézkedést elrendelő végzés kizárólag a bíróság határozatának jogerőre emelkedését követően hajtható végre, kivéve, ha ezt kizárja az ideiglenes intézkedés jellege, vagy ez az intézkedés céljának meghiúsulását eredményezné.

A 292/2013. sz. törvény 409. és 463. szakasza az e törvény szerinti különleges ideiglenes intézkedésekkel szembeni fellebbezésekre vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz.

Utolsó frissítés: 09/11/2020

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.